

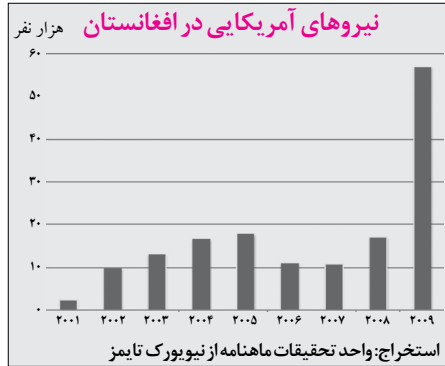
می‌کنند، نمی‌توانند برای مقاصد خود از مردمی که اشتغال ندارند بهره ببرند. در نتیجه می‌بینید که به دلیل عدم اشتغال و درآمد و اقتصادی قوی، وضعیت امنیتی در افغانستان به افول می‌گراید. اگر اقتصاد بهبود یابد، امنیت به وجود می‌آید و اگر مشکلات امنیتی مرتفع شوند، اقتصاد ترمیم می‌یابد.

اقتصاد ایران: اقتصاد افغانستان بیشتر بر پایه کشاورزی گردش دارد. مشکلات این بخش را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

لازم می‌دانم این مسأله را خدمت‌تان عرض کنم که اقتصاد افغانستان بر پایه دامداری و کشاورزی استوار است و حتی دامداری به دلیل آن که بخش اعظمی از افغانستان را مناطق کوهستانی فرا گرفته است، در رکن اول اقتصادی افغانستان قرار دارد و کشاورزی پس از آن قرار می‌گیرد. دامداری به همان دلیل کوهستانی بودن کشور از ظرفیت و پتانسیل بالایی برخوردار است. همچنین مزارع کشاورزی که شما هم به آن اشاره داشتید، بیشتر در بخش شمالی افغانستان قرار دارند. متأسفانه مشکل بزرگ این دو بخش در آن است که هر دو به صورت سنتی اداره می‌شوند و نه کشاورزی و نه دامداری، هیچ‌کدام مدرنیزه نشده‌اند. علاوه بر این، مشکلاتی که در بخش فروش افغانستان وجود دارد، سبب شده همان تولید اندک هم روی دست کشاورز و دامدار بماند، چراکه هیچ نهاد و سازمانی وجود ندارد که در بازار آنها را عرضه کند و به فروش برساند. عدم حمایت از کشاورزان برای فروش کالاهایشان سبب شده آنها نتوانند معیشت خود را تأمین کنند و متأسفانه به دلیل فروش بهتر مواد مخدر - علیرغم آن که اکثر مردم افغانستان شیعه بوده و مواد مخدر را حرام می‌دانند - به سمت کشت خشخاش کشیده شده‌اند. خود این مسأله تأثیر منفی مضاعفی بر کشاورزی و دامداری سنتی که خود در مضیقه هستند، دارد.

اقتصاد ایران: در میان صحبت‌هایتان به افیون و تجارت مافیایی آن اشاره داشتید. در حال حاضر مبارزه با مواد مخدر از مهمترین مسائلی است که جوامع جهانی به آن توجه می‌کنند. تحلیل حضرت‌تعالی از این موضوع چیست؟

برای رفع این مشکل هم عزم ملی لازم است و هم عزم بین‌المللی و متأسفانه در هیچ طرف این عزم به صورت جدی وجود ندارد، چراکه در هر دو طرف سودهای کلانی نصیب عده‌ای می‌شود. توجه داشته باشید که نیروی داخلی به هیچ‌وجه نمی‌تواند مخدر را از مرز خارج کند و به خارج بفرستد، مگر آن که نیرویی از خارج وجود داشته باشد که آن را

ورود کالاهای بی‌کیفیت چینی به ایران به وجود آورده که با توجه به حجم بسیار بالای واردات ایران از این کشور، به طور حتم درصدی از آن به صورت زمینی و قاچاق وارد ایران می‌شود که این مسأله با گسترش اقتصاد زیرزمینی، اقتصاد کشور را بیش از پیش متزلزل می‌نماید که این امر، همت مردم و مسؤولان دولتی را برای مبارزه با آن طلب می‌کند. ■

علل ناکامی اقتصادی افغانستان

چوب‌های خارجی لای چرخ اقتصاد

مصاحبه «اقتصاد ایران» با آقای سید عیسی حسینی مزاری، مدیر عامل خبرگزاری صدای افغان

اقتصاد ایران: مهمترین مشکلات حال حاضر اقتصاد افغانستان را در چه مسائلی می‌دانید؟

مهمترین مشکل فعلی افغانستان در مسأله ناامنی است. وقتی امنیت در کشور وجود نداشته باشد، هیچ عرصه‌ای در اقتصاد نمی‌تواند فعالیت داشته باشد. ناامنی موجب می‌شود سرمایه‌گذار بخش خصوصی که نقش مهمی در توسعه اقتصادی دارد، از سرمایه‌گذاری بترسد و سرمایه خود را به خطر نیندازد. علاوه بر این، دولت نمی‌تواند اقدامات اصولی برای توسعه کشور انجام دهد و نتیجه این مسأله، عدم توسعه و بیش از پیش شدن مشکلات اقتصادی افغانستان خواهد بود. علاوه بر مشکلات فوق در حال حاضر،

مردم و دولت در افغانستان تصمیم‌گیرنده نیستند و کشورهای خارجی هم که در افغانستان وجود دارند، مطابق مصالح مردم افغانستان کار نمی‌کنند و به جرأت می‌توان خارجیانی را که در افغانستان حضور دارند به "چوب لای چرخ" تشبیه کرد. خارجیانی عملاً دوست دارند که اقتصاد افغانستان عقب‌مانده باشد و وضعیت معیشتی مردم بهبود نیابد، چراکه در غیر این صورت به مقاصد خود نمی‌رسند. دو مسأله اقتصاد و امنیت در افغانستان کاملاً به هم وابسته‌اند. اگر مردم بتوانند زندگی خود را بچرخانند، اقتصاد بهبود یابد و در کشور اشتغال‌زایی صورت پذیرد، دیگر گروه‌های مخالف دولت و افراطیونی که از مردم سوءاستفاده

حمایت می‌کند. من فکر می‌کنم به دلیل آن که مردم افغانستان مردمی مذهبی هستند، باید ابتدا علمای افغان را با روشنفکری آگاه کنیم و سپس از طریق علما به مردم القا کنیم که از تجارت و تولید مخدر خارج شوند و این را باید بگویم که اهمیت و تأثیرگذاری نیروی خارجی، پس از نیروی داخلی قرار دارد، چراکه اگر در داخل سازماندهی وجود نداشته باشد، نیروی خارجی هم کاری نمی‌تواند انجام دهد. راهکار آن هم فقط همگرایی مردم، دولت و سازمان‌های داخلی است.

اقتصاد ایران: عمده کشورهای پیشرفته، توسعه خود را بر پایه اتکا به بخش صنعت و خدمات پایه‌ریزی کرده‌اند. در این مقوله و در ارتباط با افغانستان چه نظری دارید؟

افغانستان دارای معادن زیادی همچون نفت، گاز، زغال‌سنگ و سنگ‌های قیمتی زمرد و لاجورد است که متأسفانه در جهت فعال ساختن این معادن کاری جدی صورت نگرفته است. در گذشته به عمد به معادن افغانستان توجهی نشده و الان هم که بهانه عدم امنیت را دارند. حتی گفته می‌شود که برخی مناطق افغانستان، دارای اورانیوم طبیعی است. در کنار معادن، کارخانه‌های تولیدی قرار دارند که در افغانستان کاری روی آنها صورت نگرفته، در حالی که یکی از موارد اشتغال‌زایی و رونق اقتصادی به همین کارخانه‌های تولیدی وابسته است. به غیر از چند کارخانه کوچک همچون آب معدنی و نوشابه‌سازی، کارخانه دیگری در افغانستان وجود ندارد و کشور تنها به یک بازار مصرفی تبدیل شده است. مطمئناً اگر تولید در افغانستان بالا رود، هم تقاضای اشتغال بالا می‌رود و هم مردم کالای داخلی ارزان‌تر را تهیه می‌کنند.

اقتصاد ایران: با توجه به وضعیت موجود، راهکارهای پیشنهادی شما برای رهایی از این وضعیت چیست؟

اولین اقدام، برقراری امنیت است. برقراری امنیت دست دولت را برای مقاصد توسعه باز می‌کند. علاوه بر این، سرمایه‌پذیری کشور بالا می‌رود. پس از سقوط طالبان، سرمایه‌گذارهای خارجی و افغانی زیادی، سرمایه‌های خود را به افغانستان سرازیر کردند که متأسفانه فقدان گسترش زیرساخت‌ها و به دنبال آن، قدرت یافتن مجدد طالبان، تمام سرمایه‌ها را از افغانستان فراری داد. حتی بسیاری از مردم افغانستان

نقدینگی خود را از افغانستان خارج کردند. اما در مرحله بعد باید کشاورزی و دامداری را از حالت سنتی خارج کرده و آنها را مدرنیزه کنیم. همچنین باید به کشاورزان کشت جایگزین بدهیم تا از کشت خشخاش به کشت جایگزین روی بیاورند. افغانستان از آب‌های زیادی بهره‌مند است. باید با پدید آوردن سدهای بزرگ، وضعیت کشاورزی را تسهیل کنیم و اقتصاد را به رونق برسانیم. همچنین علاوه بر کشت

اقتصاد ایران: نقش نیروهای خارجی را در توسعه یا عقب‌گرد اقتصاد افغانستان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نیروهای نظامی به هیچ‌وجه عامل ثبات در منطقه نیستند. من سؤال دارم که چرا وضع افغانستان از سال ۸۰ به بعد بهتر نشده؟ چرا توسعه اقتصادی ما رو به جلو نبوده؟ و این که چرا حتی در توسعه سیاسی به عقب گام برداشته‌ایم؟ متأسفانه خارجی‌ان جز کارهایی سطحی، هیچ کاری برای توسعه افغانستان انجام نداده‌اند. آنها تنها برای مقاصد خود به افغانستان آمده‌اند و نه مردم افغانستان. علاوه بر مشکلات تحمیلی به افغانستان، کشورهای همسایه ما همچون پاکستان و ایران هم از این مسایل متضرر شده‌اند. به نظر من حضور نیروهای نظامی هیچ کمکی به افغانستان نکرده است.

اقتصاد ایران: پس از معرفی کابینه آقای کرزی، تقریباً دوسوم کابینه ایشان از سوی مجلس رأی اعتماد نگرفت. چه تحلیلی از این مسأله دارید؟

صاحب‌نظران سیاسی، قبلاً هشدار داده بودند که آقای کرزی باید عناصر لایق را انتخاب کند. متأسفانه در بسیاری از موارد این مسأله اتفاق نیفتاد و حتی وقتی مجلس وزیر خارجه را استیضاح کرد، آقای کرزی قبول نکرد. این را هم نباید از یاد برد که تعداد زیادی از نمایندگان پارلمان، از طیف عبدالله بودند و متأسفانه با رد شدن ۷ نفر از کابینه کرزی، مشروعیت افغانستان خدشه‌دار شد. البته باید اشاره کرد که در کل، پارلمان به وظیفه خود عمل می‌کند.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

جایگزین و تسهیل کشاورزی، باید قوانین سفت و سختی را برای مبارزه با مواد مخدر پدید آوریم تا کشاورزان به سمت تولید خشخاش نروند. البته در این اواخر استقبال خوبی از کشت زعفران پدید آمده که با کشت آن در هرات و مزارشریف که بعضاً قیمت یک کیلو آن از یک کیلو تریاک هم بیشتر است، سبب شده کشاورزان به جای خشخاش به سمت تولید زعفران حرکت کنند.

بحث بعدی، مسأله تجارت است. متأسفانه تجارت در افغانستان با مشکلی جدی روبه‌رو است و به صورت مافیایی اداره می‌شود. قاچاقچیان با فروش مخدر در بیرون از افغانستان، به دلیل مباحث پولشویی، پول نقدی نمی‌گیرند، بلکه کالا دریافت می‌کنند و آن را در داخل مرزها به قیمتی پایین‌تر از کف بازار به فروش می‌رسانند. سرمایه‌گذار و تولیدکننده هم قیمت تولیدی خود را با قیمتی که قاچاقچیان می‌دهند مقایسه می‌کند و پس از آن که قیمت و هزینه حمل و نقل و مسایلی مانند آن را به آن می‌افزاید، قیمت تمام‌شده‌اش بیشتر می‌شود و در نتیجه بازار را ترک می‌کنند. جدی بگویم که این مسأله افغانستان را به یک بن‌بست رسانده و متأسفانه این مقوله تأثیر مستقیمی بر فروپاشی یک ملت دارد.

طرح ماه

منبع: ماهنامه «اقتصاد ایران» از RAWA News